

Minister Klimatu i Środowiska

DIŚ-I.050.19.2024.AZ
3235380.12739950.10238903
Warszawa, 25-06-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pani Posel Małgorzaty Gromadzkiej w sprawie utrudnień w transgranicznym przemieszczaniu odpadów z Polski na Ukrainę do recyklingu/odzysku (K10INT2783), przekazuję poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie pragnę poinformować, że prace legislacyjne nad nowym rozporządzeniem unijnym regulującym procedury transgranicznego przemieszczania odpadów są zakończone. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1157 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie przemieszczania odpadów, zmiany rozporządzeń (UE) nr 1257/2013 i (UE) 2020/1056 oraz uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 (Dz.U. L, 2024/1157), zostało opublikowane w dniu 30 kwietnia br. W toku prac legislacyjnych, trwających od listopada 2021 r., rząd polski popierał zasadnicze cele projektu, do których należało:

- 1) usprawnienie przemieszczeń w ramach UE, w tym w szczególności cyfryzacja procedur związanych z wydawaniem zezwoleń na przemieszczanie odpadów;
- 2) zagwarantowanie, żeby odpady wywożone z terenu UE były zagospodarowywane w sposób racjonalny ekologicznie;
- 3) skuteczniejsze zwalczanie nielegalnego przemieszczania odpadów.

Jednocześnie, w toku negocjacji Polska zgłosiła liczne szczegółowe uwagi do proponowanych przepisów, z których wiele zostało uwzględnionych w ostatecznej treści rozporządzenia. Należy przy tym zaznaczyć, że Polska sprzeciwiała się forsowanemu przez Parlament Europejski na ostatnim etapie negocjacji całkowitemu zakazowi wywozu poza Unię Europejską odpadów w postaci tworzyw sztucznych. W ocenie Polski, środki, które rozporządzenie wprowadza w odniesieniu do wywozu poza UE innych odpadów z tzw. „zielonej” listy są wystarczające do osiągnięcia założonych celów. Ostatecznie, postulowany przez PE zakaz wywozu odpadów tworzyw sztucznych nie został wprowadzony i będzie obowiązywał jedynie przejściowo, przez 2,5 roku, w okresie od 21 listopada 2026 r. do 21 maja 2029 r.

Jednym z podstawowych celów rozporządzenia (UE) 2024/1157 było usprawnienie procedury uprzedniego pisemnego zgłoszenia i zgody (tzw. „notyfikacji”, dalej: procedura zgłoszenia). Rozporządzenie (UE) 2024/1157 zastępuje aktualnie obowiązujące rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów (Dz.U. L 190 z 12.7.2006, z późn. zm.), przy czym większość jego przepisów będzie się stosować od 21 maja 2026 r. Nowe rozporządzenie zakłada w szczególności cyfryzację procedury zgłoszenia, co obejmować będzie dokonywanie i procedowanie zgłoszeń za pośrednictwem systemu elektronicznego. Przyczyni się to do przyspieszenia przebiegu procedury. Ponadto w rozporządzeniu (UE) 2024/1157 w ścisły sposób określono terminy na poszczególne czynności w ramach

procedury zgłoszenia. Nowe przepisy niewątpliwie wywierają większą presję na organy właściwe w sprawach przemieszczania odpadów (a więc w Polsce – na Głównego Inspektora Ochrony Środowiska) w zakresie dotrzymania ww. terminów. Jednocześnie należy wskazać, że rozporządzenie (UE) 2024/1157 wprowadziło również ścisłe terminy na poszczególne czynności dokonywane przez przedsiębiorców oraz ograniczyło uprawnienie organów do wzywania wnioskodawców do uzupełnienia zgłoszeń. Zgodnie z nowo określoną procedurą zgłoszenia, przedsiębiorcy będą mieli ustalony termin na uzupełnienie nieprawidłowo dokonanego zgłoszenia oraz nie będą mogli być wzywani do uzupełnienia zgłoszenia więcej niż trzy razy. W przypadku, gdy zgłaszający nie uzupełni zgłoszenia w wymagany sposób i w określonym terminie, właściwe organy będą zobligowane do uznania zgłoszenia za nieważne. Należy zauważyć, że aktualnie obserwuje się niską jakość zgłoszeń dotyczących planowanego przemieszczenia odpadów, w tym przedkładanie dokumentów niepełnych, wewnętrznie sprzecznych, opartych w dużej mierze na lakonicznych oświadczeniach o niskiej wiarygodności, a następnie udzielanie niepełnych odpowiedzi na wezwanie do uzupełnienia, często po wielu tygodniach od wezwania. Skutkuje to długotrwałą wymianą korespondencji między wnioskodawcą a organem. Nowe przepisy ograniczają możliwość prowadzenia takiej korespondencji. Wymusi to zwiększenie profesjonalizmu przedsiębiorców w zakresie przygotowywania zgłoszeń i w rezultacie usprawni procedurę zgłoszenia.

W odniesieniu do obowiązku zgłaszania poszczególnych transportów do właściwych organów na trzy dni robocze przed planowanym rozpoczęciem transportu, informuję, że również w tym zakresie rozporządzenie (UE) 2024/1157 wprowadziło zmiany. Zgodnie z nowymi przepisami, przedsiębiorcy będą zobowiązani do zgłaszania transportów na dwa dni robocze (a nie trzy) przed planowanym rozpoczęciem transportu. Powyższe przyczyni się do usprawnienia realizacji transportów. Niemniej jednak, ani rozporządzenie (UE) 2024/1157, ani aktualnie stosowane rozporządzenie (WE) nr 1013/2006, nie daje możliwości odstąpienia od ww. wymogu. Wynika on wprost z przepisów prawa i ma zastosowanie do wszystkich przemieszczeń odpadów realizowanych w procedurze zgłoszenia, niezależnie od tego, czy odbywają się one w granicach strefy Shengen, czy poza nią.

Przepisy wprowadzające system elektroniczny oraz określające nową procedurę zgłoszenia, będą stosowane od 21 maja 2026 r.

Odnosząc się do propozycji ujęcia środków transportu przewożących odpady w § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 lipca 2019 r. w sprawie kontroli granicznej (Dz. U. poz. 1336) GIOŚ, jako organ właściwy w sprawach transgranicznego przemieszczenia odpadów, nie znajduje uzasadnienia dla przyjęcia tego rozwiązania z uwagi chociażby na konieczność zapewnienia nadzoru nad przemieszczaniem odpadów i zapobieganiem nielegalnemu transgranicznemu przemieszczaniu odpadów.

Należy równocześnie zauważyć, że GIOŚ nie prowadzi działań, których celem byłoby promowanie wywozu odpadów z Polski do określonych krajów. Co więcej, gdyby takie działania były prowadzone w odniesieniu do kraju niebędącego członkiem Unii Europejskiej ani OECD, stałyby one w sprzeczności z podstawowymi celami nowego rozporządzenia (UE) 2024/1157, do których należy m.in. zapewnienie, aby Unia nie eksportowała do państw trzecich swoich wyzwań związanych z odpadami. Powyższe dotyczy w szczególności odpadów w postaci tworzyw sztucznych. Dodatkowo można nadmienić, że GIOŚ obserwuje jedynie znikome zainteresowanie polskich przedsiębiorców wywozem odpadów tworzyw sztucznych do Ukrainy. W bieżącym roku do GIOŚ wpłynął tylko jeden wniosek dot. wydania zezwolenia na wywóz odpadów tworzyw sztucznych do Ukrainy, opiewający na 2346 ton. Nieco większe, ale wciąż bardzo niskie, jest zainteresowanie wywozem do Ukrainy odpadów w postaci paliwa alternatywnego (odpad o kodzie 19 12 10) – w bieżącym roku wpłynęły do GIOŚ trzy zgłoszenia na łączną masę 155 000 ton.

Mając na uwadze pytanie o rozszerzenie składu Zespołu doradczego ds. systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami informuję, że prace w Zespole realizowane są w formule dyskusji prowadzonej pomiędzy przedstawicielami organizacji reprezentujących poszczególnych interesariuszy. Branża odpadowa jest reprezentowana m.in. przez przedstawicieli Krajowej Izby Gospodarki Odpadami, Polskiej Izby Gospodarki Odpadami, Izby Branży Komunalnej, Stowarzyszenia Polski Recykling, Krajowej Izby Gospodarczej. Dodatkowo w pracach Zespołu doradczego, z głosem doradczym, mogą uczestniczyć zaproszone przez Przewodniczącego Zespołu lub na wniosek Zastępcy Przewodniczącego Zespołu/członka Zespołu doradczego, osoby niewchodzące w skład Zespołu, których wiedza i doświadczenie mogą być przydatne do wykonywania zadań Zespołu doradczego¹. Niemniej jednak na dzień dzisiejszy nie wpłynął żaden wniosek o uwzględnienie w pracach Zespołu doradczego przedstawiciela przedsiębiorców zajmujących się transgranicznym przemieszczaniem odpadów z Polski na Ukrainę.

Obecnie przedstawiciele branż wchodzących w skład Zespołu doradczego nie zgłaszają również tematu transgranicznego przemieszczania odpadów z Polski na Ukrainę, jako kwestii problematycznej do omówienia na posiedzeniach Zespołu doradczego. Niemniej jednak Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest otwarte na dyskusję w tym zakresie w przypadku przedstawienia takiego zagadnienia przez członków Zespołu.

Podsumowując, sytuacja na krajowym rynku gospodarki odpadami jest przedmiotem stałego monitorowania i analizy w Ministerstwie Klimatu i Środowiska.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

¹ § 3 ust. 4 Zarządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie powołania Zespołu doradczego do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami